

18. 9. 23
Μ.Α. Ατλ. Μουσ. 18. 9. 23

ΟΤΑΝ ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ μετά την ένδοξον προκλήθεισαν κατάρρευσιν του Έλληνικού μετώπου της Μικρασίας εύρέθησαν άνελπίστως εις την Σμύρνην, όλα αι προσπάθειαι της Έλληνικής Κυβερνήσεως της εποχής εκείνης εστράφησαν εις την Θράκην όπου τα Τουρκικά στρατεύματα εμποδιζόμενα υπό της Συμμαχικής κατοχής της Κωνσταντινουπόλεως δέν ήδύναντο να φθάσουν. Ο φόβος ότι η Έλληνική εκείνη έπαρχία ένεδέχετο να γαθή δέν εισηχετο εις την σκέψην ουδενός διότι τότε ουδεις κίνδυνος ήπειλει την Θράκην. Ο Έλληνικός Στρατός εκεί είχε μείνη άνεπηρεάστος από την Μικρασιατικήν συμφοράν και τα σώματα του Βορείου Μικρασιατικού συγκροτήματος τα όποια είχαν υποχωρήσει μαχόμενα και κανονικώς εις την Προποντίδα μεταδιβασθέντα εκείθεν εις την Θράκην, διετήρουν τους σχηματισμούς των και ήσαν πληρέστατα εις θέσιν ν' άνασυνταχθούν, ως άλλως τε απέδειξαν αυτά τα γεγονότα.

Η ΘΡΑΚΗ δέν εινδύνευεν εις τας άρχάς του Σεπτεμβρίου του 1922, ούτε θα εινδύνευε σήμερα αν ο Έλληνικός Στρατός δέν απέχωρει εκείθεν και ο Έλληνικός Στρατός αφήμενος εις τας ιδίας του δυνάμεις και εις την ιδίαν του πρωτοβουλίαν δέν θα έξεκένωνε ποτέ την Θράκην ως είναι πληρέστατα εις θέσιν να βεβαιώσουν όσοι την εποχήν εκείνην εύρισκοντο εντός των πραγμάτων. Η Έλληνική Κυβέρνησις είχε λάβη σύντονα μέτρα διά την άνασυνγκρότησιν του Θρακικού μετώπου, ο πρωθυπουργός Τριανταφυλλάκος παρ' όλα τα άλλα σφάλματά του ήτο κύριος της καταστάσεως, στρατιώται του Μικρασιατικού Μετώπου απολυόμενοι των τάξεών των έσπευδον να υπηρετήσουν ως εθελοντικά εις την Θράκην, και οι Λάκωνες έφεδροι διά τηλεγραφημάτων προς τον Βασιλέα Κωνσταντίνον παρεκάλουν να σταλούν εις την Θράκην όπως αποπλήνουν την Βενιζελικήν προδοσίαν της Μικρασίας. Ολόκληροι ήλικιαί επιστράτου της Μακεδονίας ήνοούντο να αποστρατευθούν γάρον της Ανατολικής Θράκης, της οποίας ο Έλληνικός πληθυσμός εξήτει μόνον όπλα διά να οργανωθή και δοθή παρ' το πλείον του Στρατού. Αυτή ήτο η κατάσταση όταν έξεραγή το κίνημα της Μυτιλήνης και όταν ο Πλαστήρας με τον Γουσαν έπ' κεφαλής δεκαπέντε χιλιάδων στρατού διαταχθέντες να επιδιβάσθωσι διά Ραιδεστών έπλευσαν εις τα Δαιμόνια και εκείθεν κατέλαβον τας Αθήνας.

ΟΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΑΙ εύθως εξ άρχής άντιληφθέντες ότι είχαν συμφέρον να προσοικειωθώσι την συμπάθειαν του Έλληνικού Λαού, έσπευσαν να διακηρύξουν ότι ο λόγος διά τον όποιον είχαν άναστήσει το καθεστώς ήτο πρώτον η αντίστασις του Βασιλέως και της Κυβερνήσεως διά προσωπον τα όποια θα άπήλαυν της εμπιστοσύνης της Αντάνι, ή ούτως ειπείν της Έθνοσυνελεύσεως και Η ΔΙΑΣΦΩΣΙΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ. Αυτός ο Πλαστήρας έρωτηθείς κατά τας πρώτας ήμέρας της επιτυχίας του περι των υποθέσεων της Επαναστάσεως έδήλω ότι οι άρχηγοί της θα παρέμενον μόνον έπ' τρεις ή τέσσαρας ήμέρας εις τας Αθήνας μεθ' ο θα άπήρχοντο και αυτοί εις την Θράκην όπως ένοηθώσι μετά του Στρατού. Και τέλος αυτός ο σημερινός άρχηγός του Στρατού στρατηγός Παγκάλος έδήλω ότι η Έλλάς ήδύνατο να σώσει την Θράκην τον Σεπτέμβριον του 1922 και ότι «ΑΝ ΧΑΣΩΜΕΝ ΣΗΜΕΡΟΝ ΤΗΝ ΘΡΑΚΗΝ ΑΥΤΟ ΘΑ ΕΙΠΗ ΟΤΙ ΘΕΛΟΜΕΝ ΝΑ ΤΗΝ ΧΑΣΩΜΕΝ ΚΑΙ ΟΧΙ ΟΤΙ ΑΔΥΝΑΤΟΥΜΕΝ ΝΑ ΤΗΝ ΚΡΑΤΗΣΩΜΕΝ». Αυτά ήσαν τα λόγια του Παγκάλου όλίγας ώρας πριν η ληφθι εις τας Αθήνας το τηλεγράφων του Βενιζέλου, αν η Επαναστάσις προσεπάθει τότε να διορίση πληρεξούσιον της Ελλάδος εις την Εύρώπην.

ΤΙ ΣΥΝΕΒΗ όμως τότε; Ο Βενιζέλος ο όποιος υπετίθετο ότι είχε τα μέσα με την Αντάνι και ο όποιος είχε κέρη όλην την φασαρίαν διά να γίνη γενικός διαχειριστής των γενικών υποθέσεων της Ελλάδος, είχαν ήδη λάβη τα τηλεγραφήματα των Πλαστήραίων οτινεις τον εκάλουν να αναλάβη εις το έξωτερικόν την γενικήν των αντιπροσωπείαν. Έδτεν όμως ένα όρον και αυτόν έπροεπε να τον παραδεχθούν οι Επαναστάται αν ήθελαν την βοήθειάν του και αυτός ο όρος συνίστατο εις την άμεσον και άνευ όρων παράδοσιν της Ανατολικής Θράκης πριν άκόμη υπογραφη ή σύμβασις της άναχωρήσεως εις τα Μουδανιά. Αυτό άπητει τηλεσιγραφικώς ο Βενιζέλος.

Η ΒΕΝΙΖΕΛΙΚΗ προπαγάνδα τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διέ-
διδεν ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἐνθαρρυνθέντες ἀπὸ τὰς εὐκόλους τῶν
νίκας, δὲν θὰ ἐσταμάτων εἰς τὴν ἀξίωσιν τῆς Θράκης ἀλλὰ
θὰ ἀπῆτουν καὶ τὴν ἀπέλασιν ὅλων τῶν ἐν. Τουρκία Ἑλλή-
νων, τὴν καταβολὴν χρηματικῆς ἀποζημιώσεως καὶ τὴν εἰς
αὐτοὺς παράδοσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στόλου. Ὁ Βενιζέλος
διαφωνῶν κατὰ τοῦτο πρὸς τὴν ἀντίληψιν τῆς πλειονότητος
τῶν Ἑλλήνων οἵτινες γνωρίζουν ὅτι ὁ Τοῦρκος εἶναι ἀχόρ-
ταγος καὶ ζητεῖ πάντοτε περισσότερα τῶν ὅσων λαμβάνει ἔ-
σπευσε νὰ παραδώσῃ τὴν Θράκην ἄνευ ἀνταλλαγμάτων ἀμέ-
σως ἀπὸ τὴν ἀνακωχὴν, ἀντὶ νὰ τὴν κρατήσῃ καὶ γὰ τὴν με-
ταχειρισθῇ εἰς τὸ συνέδριον τῆς εἰρήνης.

Η ΣΥΝΕΠΕΙΑ τοῦ σφάλλματος τούτου ἦτο ὅποια ἀνε-
μένετο. Οἱ Τοῦρκοι ἐπῆραν τὴν Θράκην εἰς τὰ Μουδανιά
τὴν ἐλησιμόνησαν κατόπιν καὶ παρουσιάσθησαν εἰς τὴν Λω-
ζάννην μὲ τὸ ἐπίλοιπον μέρος τοῦ προγράμματός των, τὸ
πρῶτον μέρος τοῦ ὁποίου ἐφήρμοσαν, ἀπελάσαντες ἀπὸ τὸ
Ὀθωμανικὸν ἔδαφος δύο ἑκατομμύρια Ἑλλήνων, καὶ εἰσελ-
θόντες ἤδη αἰσίως εἰς τὸ δεύτερον τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὰς ἀπο-
ζημιώσεις. Καὶ ἐνῶ ὅλα αὐτὰ ἔγειναν ὡς νὰ ἦσαν γραμμέ-
να προκαταβολικῶς εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν, ὁ Βενιζέ-
λος παραμένει ἀκόμη εἰς τὴν Λωζάννην καὶ συζητεῖ, ἐνῶ οἱ
Πλαστηραῖοι ἀναιδέστατα ἀπειλοῦν ΤΩΡΑ γὰ πολεμήσουν
διὰ τὴν Θράκην.